

Ανασυγκρότηση Πολιτιστικού Ιστού Στην Περιοχή Της Ζωσιμαίας Σχολής, Γιάννενα

Διπλωματική 2011
Φοιτητής: Παπαθανάκος Κωνσταντίνος
Υπ. Καθηγητής: Γιώργος Τριανταφυλλίδης

“Ανασυγκρότηση Πολιτιστικού Ιστού στην Περιοχή της Ζωσιμαίας Σχολής, Γιάννενα”

Ερευνητικό Θέμα 2011

Φοιτητής: Παπαθανάκος Κωνσταντίνος

Υπ. Καθηγητής: Γιώργος Τριανταφυλλίδης

Περίληψη Θέματος

Το 18ο αιώνα εμφανίζονται μεγάλοι ευεργέτες, ανάμεσά τους οι Ζωσιμάδες οι οποίοι ιδρύουν μεταξύ των άλλων τη Ζωσιμαία σχολή η οποία βρίσκεται σε ένα πολυσύχναστο σταυροδρόμι της παλιάς πόλης ανάμεσα σε παλιά κτίρια, εγκαταλελειμμένους χώρους, οι οποίοι την πνίγουν ασφυκτικά και κάθε άλλο συμβάλουν στην ανάδειξη της. Μελετώντας προσεκτικά το περιβάλλον χώρο επαναδιατυπώνουμε το χάρτη και δημιουργούμε όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων και την ανασυγκρότηση και αναβάθμιση της περιοχής.

“Recontruction of the Cultural Web of the Area of Zosimaia School, Gianena”

Special Research Topic 2011

Student: Papathanakos Konstantinos

Supervisor teacher: Giorgos Triantafilidis

Summary

The 18th century appeared large benefactors, one of them, the Zosimas family who founded, among others, the “Zosimaia school”, situated at a bustling crossroad of the old city of Gianena, surrounded by old buildings and abandoned places that stranglehold strangle it, and don’t contribute at all to its highlighting. After studying closely the surrounding area, the map is being restated and the necessary conditions are being created so that the quality of life of the citizens and the reconstruction and upgrading of the area can be ensured.

_Η ιστορία της πόλης είναι γνωστή. Ιδρύθηκε το 528 από τον Αυτοκράτορα Ιουστινιανό με το όνομα Νέα Εύροια. Με το όνομα Ιωάννινα αναφέρεται στο ιστορικό βιβλίο «νέα τακτικά» που γράφηκε επί αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου 945-959. Ιωάννινα γράφει την πόλη και η Άννα Κομνηνή, στο ιστορικό της βιβλίο Αλεξιάδα.

_Για την ετυμολογική προέλευση του ονόματος Ιωάννινα έχουν γραφεί πολλά. Η επικρατέστερη άποψη είναι, ότι το όνομα είναι ελληνικό και έχει σχέση με τον Ιωάννη τον πρόδρομο. Κατά την παράδοση, στην βόρεια ακρόπολη υπήρχε βυζαντινή μονή Ιωάννου του προδρόμου, η οποία κατεδαφίστηκε από τους Τούρκους για να θεμελιώσουν το Ασλάν τζαμί.

_Για τη ζωή της πόλης μέχρι το 1905 ελάχιστα γνωρίζουμε. Αργότερα, για δυο αιώνες και μέχρι το 1430 τα Γιάννενα βγαίνουν από την αφάνεια, γίνονται σημαντικό κέντρο της Ηπειρωτικής ηγεμονίας αρχικά και ύστερα η πρωτεύουσα του δεσποτάτου. Βέβαια κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές δεν γίνονται και το βυζαντινό φεουδαρχικό σύστημα των κοινωνικών τάξεων μένει ανέπαφο.

_Ακολουθούν επιδρομές των Σλάβων και των Λατίνων και το 1430 υπογράφεται η συμφωνία παράδοσης στους Τούρκους – παράδοση και όχι κατάκτηση διατηρώντας πολλά προνόμια.

_Λίγο μετά το αποτυχημένο κίνημα του Διονυσίου του «Σκυλόσοφου» (16ος αιώνας – 17ος) τα Γιάννινα αρχίζουν να γίνονται το κέντρο του νέου ελληνισμού με μια μεγάλη άνθιση σε όλους τους τομείς της ζωής.

_Αυτό οφείλεται στη δημιουργία μιας νέας αστικής τάξης, των εμπόρων, η οποία σπάει τα δεσμά της φεουδαρχίας και ανεβαίνει στο προσκήνιο της ζωής. Οι δικοί μας έμποροι, διατηρώντας τις εμπορικές σχέσεις από την εποχή του Δεσποτάτου, αυξάνουν τις συναλλαγές τους, ιδρύουν παροικίες στα εμπορικά κέντρα όπου εργάζονται, μετέχουν και παρακολουθούν το αναγεννητικό πνεύμα που κυριαρχεί σε αυτά και προσπαθούν να το μεταφέρουν στη γενέθλια γη τους.

_Έτσι, τα Γιάννινα αποκτούν σχολεία – κέντρα παιδείας και μάθησης – φιλοξενούν άξιους δασκάλους που μένουν στην νεοελληνική ιστορία ως «διδάσκαλοι του γένους». Δίκαια αναγνωρίζονται κοιτίδα και πρωτεύουσα της πνευματικής αναγέννησης και σύμφωνα με το δημοτικό τραγούδι « ήσανε πρώτα στα άρματα ,στα γρόσια και τα γράμματα»

_Το 1828, οι μεγάλοι εθνικοί ευεργέτες, οι μεγαλέμποροι αδερφοί Ζωσιμάδες, ανοίγουν την Ζωσιμαία σχολή ως « Γενικόν Ελληνικόν».

Αρχικά στεγάζεται σε ένα τουρκόσπιτο.

_Στα 1852 αναγνωρίζεται ισότιμος της μεγάλης του γένους σχολής και οι τελειόφοιτοι μπαίνουν στο πανεπιστήμιο Αθηνών χωρίς εξετάσεις.

_Από τότε όλες οι άλλες σχολές μετατρέπονται σε δημοτικά σχολεία «κοινά», όπως ονομάζονται.

_Από τις 14/2/1905 στεγάζεται πλέον σε ιδιόκτητο κτίριο. Ένα μεγαλοπρεπές κτίριο με κομψή κλασσική γραμμή, αντίγραφο του σχεδίου του πανεπιστημίου Αθηνών, έργο του Χάνσεν.

_Σήμερα, η «παλιά Ζωσιμαία», όπως λέγεται, βρίσκεται σε ένα πολυσύχναστο τρίγωνο της παλιάς πόλης, όπου διασταυρώνονται μικροί και μεγάλοι δρόμοι και απλώνονται γύρω της πολυκατοικίες – πολυϊατρεία, μεγάλα εμπορικά καταστήματα, υπεραγορές τροφίμων, τράπεζες παραδοσιακά καφενεία και ζαχαροπλαστεία αλλά και παλιά αρχοντικά που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της νεότερης ιστορίας της πόλης.

_Απέναντι ακριβώς από την εντυπωσιακή σκάλα της Ζωσιμαίας σχολής, η οποία οδηγεί στην είσοδο και στους χώρους όπου γίνονται όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ένας ερειπωμένος και εγκαταλελειμμένος σταθμός υπεραστικών λεωφορείων προσβάλλει το περί ωραίου αίσθημα, υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων και αποτελεί εστία μόλυνσης της περιοχής.

_Κάνοντας προσεκτικά μια δεύτερη ανάγνωση της ευρύτερης περιοχής, παρατηρούμε ότι στο τρίγωνο Κοραή – Ζωσιμαδών – Σίνα υπάρχουν με τη σειρά ένα εγκαταλελειμμένο εστιατόριο (δεξιά), ένα φαρμακείο και μια διώροφη οικοδομή (απέναντι), ένα μεγάλο αστικό κενό(μετωπικά) και δίπλα του ένα παλιό κτίριο μικτής χρήσης. Όλα μαζί πνίγουν ασφυκτικά το κλασσικό κτίριο της σχολής.

_Λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και το γεγονός ότι η περιοχή και η πόλη γενικά στερείται ελεύθερων χώρων, εκθεσιακών, χώρων θεάματος, θεάτρου και άλλων δράσεων σκεφτήκαμε, χρησιμοποιώντας και τις διπλανές ιδιοκτησίες του κενού αστικού χώρου (με την παρατήρηση ότι θα αποδοθούν στους ιδιοκτήτες και η αξία της γης και τα κτίρια για χρήση), να επαναδιατυπώσουμε τον χάρτη της περιοχής δημιουργώντας ένα πολιτιστικό κέντρο με πολλαπλές δράσεις.

_Έτσι

- εξασφαλίζουμε όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ποιότητα της ζωής των κατοίκων,
- φροντίζουμε για την αγωγή της ψυχής τους,
- προσφέρουμε παιδεία και καλλιέργεια για την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους,
- ευαισθητοποιούμε τους νέους περιορίζοντας τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας,
- αλλά και ανασυγκροτούμε και αναβαθμίζουμε την περιοχή και
- αναδεικνύουμε τη Ζωσιμαία σχολή που ήταν ο πρωταρχικός μας στόχος
- και επαναπροσδιορίζουμε τον μελλοντικό της ρόλο.

